

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/1/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114220834
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1114220834.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu : JUDr. Darina Kuchtová a Mgr. Barbora Barteková v právnej veci žalobcu: I. H., narodený X.XX.XXXX, bytom v E., B. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, so sídlom v Bratislave, Kutlíkova 17, proti žalovanému: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu škody v sume 1.111,50 € s príslušenstvom a o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16.885 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 24.02.2016, č. k. 11C 77/2014-85, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 11C 77/2014-85 zo dňa 24.2.2016 vo výroku, ktorým uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi náhradu škody v sume 701,72 eur a vo zvyšnej časti, v ktorej návrh na náhradu škody zamietol, **p o t v r d z u j e .**

Vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3000 eur a vo výroku, ktorým návrh vo zvyšnej časti nemajetkovej ujmy zamietol **a vo výroku o náhrade trov konania rozsudok z r u š u j e a vec v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody v sume 701,72 € a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3.000,- € do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku, a náhradu trov konania v sume 796,47 € na účet jeho právneho zástupcu do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšku súd prvej inštancie návrh na začatie konania zamietol.

2. Žalobca sa návrhom na začatie konania zo dňa 14.7.2014, doručeným Okresnému súdu Bratislava I dňa 16.7.2014, domáhal od žalovanej zaplataenia náhrady škody v sume 1.111,50 € a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 16.885,- € podľa zákonov č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v znení účinnom do 30.6.2004 (ďalej len zákon č. 58/1969 Zb.) a č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 514/2003 Z. z.).

3. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že voči žalobcovi bolo uznesením č. UIS-115/IBA-PO-2004 zo dňa 11.6.2004 vznesené obvinenie pre trestný čin pytliactva podľa § 181d ods. 1 TZ, pretože žalobca ulovil srnu v čase jej ochrany (srnu si pomýlil s líškou). Žalobca podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť, ktorú Vyššia vojenská prokuratúra zamietla uznesením č. VPt 132/04-3 zo dňa 30.7.2004, a prokurátor podal voči nemu obžalobu. Žalobca bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 2T/142/04-330 zo dňa 14.6.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 13.8.2012, oslobodený spod obžaloby, pretože skutok nie je trestným činom. Predmetné uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi pre trestný čin pytliactva bolo v dôsledku jeho oslobodenia spod

obžaloby rozhodnutím nezákonným; zároveň bola splnená zákonná podmienka vyplývajúca z § 3 zákona č. 58/1969 Zb. spočívajúca vo využití riadneho opravného prostriedku proti nezákonnému rozhodnutiu (žalobca podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť). Inými slovami, bola splnená prvá podmienka pre vyvodenie zodpovednosti za škodu voči štátu, a to nezákonné rozhodnutie o vznesení obvinenia voči žalobcovi pre trestný čin pytliactva. V súvislosti s trestným stíhaním vznikli žalobcovi náklady na trovy obhajoby. Nešlo o nutnú obhajobu, preto sa výška trov obhajoby spravuje ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhláška). Žalobca si uplatnil náklady na trovy obhajoby v sume 1.111,50 €, no preukázal len zaplatenie trov obhajoby svojmu právnenému zástupcovi v sume 701,72 € dňa 21.9.2012 (výpis z účtu obhajcu žalobcu JUDr. Stanislava Jakubčíka). Čestné prehlásenie žalobcu ani jeho právneho zástupcu nemôže nahradiť účtovný doklad preukazujúci zaplatenie zvyšnej sumy trov obhajoby 409,78 €. Čestné vyhlásenie mohlo nahradiť dôkazný prostriedok len v správnom konaní podľa § 39 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, nie v občianskom súdnom konaní. Preukaznú silu nemala ani samotná príkazná zmluva o poskytnutí právnej pomoci zo dňa 13.9.2004, pretože bola v nej upravená len zmluvná odmena za prevzatie veci v sume 341,90 € (10.300,- Sk) a zmluvná odmena za jeden úkon právnej pomoci v sume 66,39 € (2.000,- Sk). Ako bolo uvedené, v prípade, že nejde o nutnú obhajobu, sa nahrádzajú trovy obhajoby v zmysle vyhlášky a nie zmluvná odmena. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nepreukázal zaplatenie trov obhajoby v sume 409,78 €. Inými slovami, bola splnená druhá podmienka na vyvodenie zodpovednosti voči štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb., a to existencia majetkovej ujmy (škody) v sume 701,72 €. Podľa názoru súdu prvej inštancie bola splnená aj podmienka existencie príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia a trovami obhajoby, ktoré žalobca vynaložil v súvislosti s jeho trestným stíhaním. Nebyť trestného stíhania, žalobca by si v súvislosti s ním nezvolil obhajcu a nevynaložil by na svoju obhajobu trovy. Vychádzajúc z uvedených skutočností boli splnené všetky tri podmienky pre vyvodenie zodpovednosti voči štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia. Súd prvej inštancie preto žalovanú zaviazal na náhradu škody žalobcovi v sume 701,72 € a vo zvyšku nároku na náhradu škody (409,78 €) návrh zamietol ako nedôvodný, pretože žalobca nepreukázal, žeby zvyšnú sumu zaplatil svojmu právnenému zástupcovi za obhajobu v trestnom konaní. Žalobca namietal aj nesprávny úradný postup spočívajúci v prieťahoch v konaní sp. zn. 2T/142/2004 vedenom pred Okresným súdom Bratislava III, ktoré trvalo od podania obžaloby dňa 20.9.2004 do právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku dňa 13.8.2012, teda takmer osem rokov. V priebehu tohto konania Okresný súd Bratislava III rozhodol trestným rozkazom a v poradí prvým rozsudkom, ktorými uznal žalobcu vinným zo spáchania trestného činu pytliactva. Až v poradí druhým rozsudkom súd oslobodil žalobcu spod obžaloby, pretože skutok nie je trestným činom. Žalobca aj svedkyňa Alžbeta Vinczeová uviedli, že v dôsledku trvania trestného konania stratil hobby - poľovníctvo - a v súčasnosti sa venuje len rybárstvu. Znížil sa jeho príjem, keď opustil prácu policajta a v súčasnosti pracuje v novinovom stánku. Stratil priateľov z oblasti poľovníctva. Dočasne sa zhoršili aj jeho vzťahy v rodine, hrozil im rozvod, no vzhľadom na starostlivosť o deti, sa snažili s manželkou manželstvo udržať. Žalobca bol v čase trestného konania nervózny, podráždený a bolo ťažké s ním komunikovať. Deti citlivejšie vnímali správanie žalobcu v čase jeho trestného stíhania. Za osemročné trestné konanie, v ktorom sa vyskytli prieťahy, patrí podľa judikatúry ESLP náhrada nemajetkovej ujmy za jeden rok konania v sume 1.000,- €. V tomto prípade, by žalobcovi patrila náhrada nemajetkovej ujmy v sume 8.000,- €. Hlavné pojednávania pred Okresným súdom Bratislava III boli odročované aj pre neprítomnosť žalobcu a jeho obhajcu (8.11.2005, 21.3.2006, 20.6.2006, 11.9.2007) a pre neprítomnosť svedka G. (14.6.2005, 22.9.2005, 27.4.2006, 20.6.2006). Spis sa nachádzal jeden rok, sedem mesiacov a 15 dní u znalcov, resp. znaleckej organizácie, a dva mesiace na odvolacom súde. Predĺženie súdneho konania, ktoré vzniklo v súvislosti s neprítomnosťou uvedených osôb na hlavných pojednávaniach a v súvislosti s vypracúvaním znaleckých posudkov, neboli v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Bratislava III. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie znížil náhradu nemajetkovej ujmy o jednu polovicu na sumu 4.000,- € pre neprítomnosť žalobcu a jeho obhajcu na hlavných pojednávaniach a pre obdobie, v ktorom bol spis u súdnych znalcov a znaleckej organizácie. Takto zníženú sumu ďalej znížil o jednu štvrtinu pre neprítomnosť svedka G. na hlavných pojednávaniach, teda na sumu 3.000,- €. Výslednú sumu náhrady nemajetkovej ujmy 3.000,- € súd prvej inštancie považoval za primeranú okolnostiam prípadu a osobe žalobcu. Súd prvej inštancie určil dlhšiu lehotu na plnenie ako je zákonná trojdňová lehota vzhľadom na vyššiu sumu priznanej náhrady. Zvyšnú sumu náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú, a preto v tejto časti návrh na začatie konania zamietol. Súd prvej inštancie žalobcovi nepriznal zo žalovaných súm ani úroky

z omeškania, pretože podľa jeho názoru sa štát môže dostať do omeškania až po márnom uplynutí lehoty na plnenie, ktoré bolo priznané oprávnenej osobe právoplatným a vykonateľným rozsudkom vo veci samej. V predmetnej právnej veci ešte napadnutý rozsudok nenadobudol právoplatnosť ani vykonateľnosť, preto sa žalovaná nemohla dostať do omeškania s plnením, ktoré bolo žalobcovi priznané týmto rozsudkom.

4. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP (priznaná náhrada majetkovej ujmy v sume 701,72 €) a podľa § 142 ods. 3 OSP (priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 3.000,- €).

5. Žalobca doručil súdu prvej inštancie odvolanie. Podľa názoru žalobcu sa súd prvej inštancie pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy obmedzil len na aspekt dĺžky trestného konania žalobcu. Okrem prietáhov v konaní poukazoval aj na zásah nezákonného trestného stíhania do jeho pracovného života, na stratu možnosti získania výsluhového dôchodku, stratu okruhu kamarátov z poľovníckeho združenia a pod. Súd prvej inštancie neodôvodnil, prečo pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy nevzal do úvahy ďalšie skutočnosti v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním. Súd prvej inštancie podľa názoru žalobcu nerozhodol správne, keď znížil náhradu nemajetkovej ujmy o jednu štvrtinu z dôvodu neprítomnosti svedka D. na pojednávaní. Žalobca predsa nenesie zodpovednosť za neprítomnosť svedka na pojednávaní, a preto táto skutočnosť sa nemala odraziť vo výške takýmto spôsobom určenej náhrady nemajetkovej ujmy.

6. Súdu prvej inštancie doručila rovnako aj žalovaná voči napadnutému rozsudku odvolanie, a to v časti výroku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovanú na zaplatenie náhrady škody v sume 701,72 € a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 3.000,- € a na zaplatenie náhrady trov konania v sume 796,47 €. Žalovaná žiadala napadnutý rozsudok v napadnutej časti zmeniť a žalobu zamietnuť, prípadne ho zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žalovaná zastáva názor, že súd prvej inštancie nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, keď priznanie náhrady škody v podobe uhradených trov konania odôvodnil výlučne znením čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a nie príslušnými ustanoveniami osobitného právneho predpisu o zodpovednosti štátu za škodu. Uvedené ustanovenie však obvinenému nezaručuje len právo obhajovať sa prostredníctvom obhajcu, ale obvinený sa v súlade s Ústavou SR môže obhajovať aj sám, pričom v prípadoch, kde ma obvinený právo voľby podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR záleží na jeho rozhodnutí, či sa bude obhajovať prostredníctvom zvoleného obhajcu alebo nie. V prípade náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s trestným stíhaním žalobcu vznikajú trovy obhajoby len vo výške tarifnej odmeny advokáta, pričom zvolenie obhajcu, a s tým súvisiaci vznik trov obhajoby je slobodnou voľbou žalobcu. Vynaložené trovy obhajoby potom v takýchto prípadoch nie sú nevyhnutnými nákladmi žalobcu, v dôsledku čoho nie je daná priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi tvrdeným rozhodnutím a vzniknutou škodou. Príčinná súvislosť medzi nákladmi, ktoré obvinený v trestnom konaní skutočne vynaložil na svoju obhajobu a nezákonným rozhodnutím, je založená v prípadoch nutnej obhajoby, kedy je obvinený zo zákona povinný mať obhajcu a nemá možnosť vykonávať právo na obhajobu sám bez advokáta. V prípade, ak dôvody nutnej obhajoby nie sú dané, záleží rozhodnutie o zvolení si obhajcu výlučne na vôli obvineného. Zároveň žalovaná považuje napadnutý rozsudok v časti priznanej výšky náhrady majetkovej škody vo výške 701,72 € za nedostatočne odôvodnené. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, že by sa súd prvej inštancie vo vzťahu k uplatneným trovám konania za jednotlivé úkony riadne oboznámil a zároveň nevyplýva ani tá skutočnosť, aké závery vo vzťahu k priznanej výške škody vyvodil. Žalovaná ďalej uviedla, že prijatie záveru o nemožnosti aplikácie § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z., predstavuje nesprávne právne posúdenie veci, keďže je nepochybné, že novela č. 412/2012 Z. z. bola prijatá bez prechodných a záverečných ustanovení, vzťahujúca sa na predpis ako taký. Účelom návrhu zákona bolo reagovať na poznatky aplikačnej praxe, ustálenú judikatúru, pričom na dosiahnutie uvedeného cieľu sa precizovala a doplnila úprava nesprávneho úradného postupu v znení ktorej, skutočnosť, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je kompetentný preskúmať všeobecný súd v konaní o náhradu škody podľa osobitného zák. č. 514/2003 Z. z., ale len Ústavný súd SR na podklade ústavnej sťažnosti, resp. predseda súdu na podklade sťažnosti na prietahy v konaní, prípadne disciplinárny senát alebo Európsky súd pre ľudské práva. Všeobecný súd teda môže rozhodnúť o priznaní náhrady škody v konaní podľa zák. č. 514/2003 Z. z. až v prípade, ak už oprávnený orgán rozhodol o existencii prietáhov v konaní, pričom tento právny stav platil aj pred prijatím predmetnej novely. Žalovaná poukazuje na tú skutočnosť, že zo zápisnice z pojednávania zo dňa 09.12.2015 priamo vyplýva, že sťažnosť na prietahy na Ústavný súd SR v súvislosti s dĺžkou trestného konania podaná nebola. Žalobca počas súdneho konania nevykonával žiaden úkon smerujúci k náprave tvrdených prietáhov. Žalovaná je taktiež názoru,

že samotná existencia nesprávneho úradného postupu spočívajúceho v prieťahoch v konaní nemá bez ďalšieho za následok vznik nároku na nemajetkovú ujmu. Aj tu platí povinnosť preukázania nemajetkovej ujmy. Spôsob vyčíslenia, ako aj samotná výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- € je neobjasnený, nepreskúmateľný. Právo na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) nie je absolútne, ale podlieha zákonným obmedzeniam, ktoré sú zakotvené v zák. č. 514/2003 Z. z. S právnou úpravou § 17 ods. 2 a ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. sa však súd prvej inštancie nijakým spôsobom nevyporiadal.

7. Záver súdu prvej inštancie o vzniku nemajetkovej ujmy je v rozpore so samotným vykonaným dokazovaním. Vo vzťahu k uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy žalovaná namietala aj existenciu priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s poukazom na skutočnosť, že žalobca bol uvoľnený so služobného pomeru na vlastnú žiadosť (aj z výpovede svedkyne na pojednávaní dňa 09.12.2015 vyplýva, že žalobca dal v práci výpoveď). Zároveň z vykonaného dokazovania vyplynulo, že už v januári 2004 sa konali mimoriadne schôdze poľovníckeho združenia v rámci disciplinárneho konania, na ktorých bol prejednávaný disciplinárny priestupok žalobcu, a ktorého výsledkom bolo prepustenie žalobcu z poľovníckeho združenia a postúpenie veci polícii na ďalšie konanie. Až následne sa v júni 2004 začalo trestné stíhanie voči žalobcovi. V dôsledku uvedených námietok, s ktorými sa však súd prvej inštancie nijakým spôsobom nevyporiadal, ostávajú tvrdenia žalobcu nepreukázané.

8. Žalobca doručil súdu prvej inštancie vyjadrenie k odvolaniu žalovanej. Žalobca sa nestotožňuje sa právnym názorom žalovanej, podľa ktorého nie je daná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou, ktorá žalobcovi vznikla z titulu uhradených trov právneho zastúpenia. Podľa názoru žalobcu, nie je pravda, že príčinná súvislosť medzi nákladmi, ktoré obvinený v trestnom konaní skutočne vynaložil na svoju obhajobu a nezákonným rozhodnutím, je založená len v prípadoch nutnej obhajoby. Podľa ust. § 18 ods. 1 náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie. V zmysle ods. 3, súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie. Nikde v zákone nie je ustanovené a ani nemožno výkladovými metódami dospieť k záveru, že štát zodpovedá za škodu, iba v prípadoch, kedy obhajcu je obvinený povinný mať zo zákona. Do konania žalobca predložil špecifikáciu trov právneho zastúpenia, z ktorej je zrejmé za aké úkony si obhajca žalobcu účtoval tarifnú odmenu. Tieto úkony vôbec neboli v celom konaní sporné. Vzhľadom na to, že ku konaniu bol priložený trestný spis žalobcu, jednotlivé úkony boli bezpečne odkontrolované. Tvrdenia žalovanej týkajúce sa neexistencie nároku na náhradu škody z dôvodu, že si žalobca trestné stíhanie zavinil sám, považuje žalobca za účelové. Ako vyplýva z trestného konania, nič nenasvedčovalo tomu, že by si svojim správaním mal zapríčiniť trestné stíhanie. Žalobca je ďalej toho názoru, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil skutkový stav aj správne vec právne posúdil, keď neaplikoval ust. § 9 ods. 2, pretože v čase oslobodenia žalobcu spod obžaloby ešte neexistovala legislatívna povinnosť § 9 ods. 2 v znení po nadobudnutí účinnosti novely č. 412/2012 Z.z.. Ak by súd prvej inštancie rozhodoval o návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy podľa platného znenia § 9 ods. 2, došlo by k situácii, kedy by súd aplikoval ustanovenie zákona, ktoré by spätnou účinnosťou konštituovalo povinnosť žalobcovi spočívajúcu v podaní podnetu na prieťahy v konaní.

9. Ďalšie vyjadrenia neboli súdu doručené.

10. Dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť Zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP). Odvolací súd pristupujúci k rozhodovaniu tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (v zmysle ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže odvolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 01.07.2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania odvolania, teda podľa príslušných ustanovení OSP, rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 CSP procesné účinky odvolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov CSP, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán odvolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (článok II ods. 1 a ods. 2 CSP), vrátane článku III ods. 1 CSP.

11. Žalobca žalobou uplatnil jednak nárok na náhradu škody, a jednak nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Čo sa týka nároku na náhradu škody, v zmysle ustálenej judikatúry prijatej pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z., t.j. pred 1. júlom 2004 platí, že právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa ustanovenia § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne aj ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, pričom do tohto nároku možno pojať aj náklady vynaložené obvineným na trovy obhajoby, a to bez zreteľa na to, či mu bol obhajca ustanovený alebo si ho zvolil sám. Súdna prax prijala tieto závery vychádzajúce

zo zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu obsiahnutú v zákone č. 58/1969 Zb. a dospela k nim za pomoci systematického a logického výkladu ustanovenia § 4 ods. 1 citovaného zákona (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28.6.1993 sp. zn. 1 Cdo 53/93, uverejnený v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky, pod číslom 70, ročník 1994). Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, spočívajúci v nákladoch vynaložených poškodeným (obvineným) na trovy obhajoby za účelom zrušenia alebo zmeny nezákonného rozhodnutia, nie je teda priamo upravený v zákone č. 58/1969 Zb. Ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu, kedy treba samostatne posudzovať aj otázku rozsahu jej náhrady.

12. Zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola primerane odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela judikatúra k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal, a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/15/2009 z 18.8.2010). Podmienkou zodpovednosti štátu za škodu nie je porušenie právnej povinnosti, rozhodujúcou je skutočnosť, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu. V danom prípade bol žalobca právoplatne spod obžaloby oslobodený, čo znamená, že predpoklady uplatneného nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. boli preukázané.

13. Zásada, podľa ktorej každý účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu osobne a trovy svojho zástupcu, sa v trestnom konaní prejavuje v tom, že obvinený znáša vlastné trovy a výdavky spojené so zvolením obhajcu, včítane odmeny dohodnutej medzi ním a advokátom, pritom sa ale uhrádzajú len účelne, či dôvodne vynaložené náklady v konaní, a teda nie všetky náklady, ktoré účastník v konaní vynaložil. Aj v prípade, ak sa klient s advokátom dohodne na zmluvnej odmene pri určení nákladov konania, ktorých náhrada sa priznáva proti fyzickej či právnickej osobe, sa výška odmeny advokáta určí podľa ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene. Niet dôvodu, aby štát uhrádzal poškodenému v prípade náhrady škody všetky náklady, ktoré vynaložil v trestnom konaní na svoju obhajobu. Obsah základného práva obvineného na právnu pomoc pri obhajobe v trestnom konaní, spočívajúci v možnosti zvoliť si obhajcu, nemôže byť z hľadiska rozsahu nároku na náhradu škody proti štátu neobmedzený.

14. Rovnaký názor mal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí zo dňa 28.04.2016, sp. zn. 6 Cdo 402/2015, v ktorom uviedol, že: „aj v prípade, ak nárok na náhradu nákladov vynaložených poškodeným (obvineným) na jeho obhajobu v trestnom konaní, v ktorom bol spod obžaloby oslobodený alebo trestné stíhanie voči nemu bolo zastavené, bol uplatnený podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, súd môže priznať len náhradu účelne vynaložených trov, výška ktorých zodpovedá tarifnej odmene advokáta určenej osobitným právnym predpisom účinným v čase robenia úkonov... Na podporu tohto právneho názoru treba uviesť, že aj súčasné znenie zákona č. 514/2003 Z. z., ktorým bol zrušený zákon č. 58/1969 Zb. stanovuje, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania vzniknutých poškodenému v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie a že účelne vynaložené hotové výdavky a odmena za zastupovanie sa určia ako tarifná odmena advokáta.“

15. Vychádzajúc z vyššie uvedeného bol správny záver súdu prvej inštancie, pokiaľ sa v konaní zaoberal správnosťou toho, aké trovy obhajoby, v akej výške sú škodou, ktorá žalobcovi v súvislosti s trestným konaním skutočne vznikla. Odvolací súd je názoru, že žalobca dostatočným spôsobom preukázal výšku tarifnej odmeny advokáta v sume 701,72 €, ktorú účelne vynaložil v predmetnom trestnom konaní. Žalobca predložil do konania súpis trov právneho zastúpenia, z ktorého bolo zrejmé za aké úkony si obhajca žalobcu účtoval tarifnú odmenu. Dané úkony obhajcu neboli v priebehu konania spochybnené. Rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo preto v tejto časti správne.

16. Žalobca si žalobou uplatnil aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Súčasné sporové konanie je kontradiktórne, čo znamená, že ten, kto z určitej skutočnosti vyvodzuje pre seba priaznivé následky, musí tieto skutočnosti tvrdiť a k tvrdeným skutočnostiam predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky, inak úspešným byť nemôže.

17. Pre priznanie náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je nevyhnutné súčasné splnenie troch podmienok: 1) nesprávny úradný postup, 2) vznik škody a 3) príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Predpoklad kumulatívneho splnenia uvedených

podmienok znamená, že ak chyba čo i len jedna z podmienok, náhradu škody nie je možné priznať. Dôkazné bremeno preukázať podmienky náhrady škody spočíva na poškodenom, v preskúmvanej veci na žalobcovi. Pojem „nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci“ nie je zákonodarcom v ustanovení § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. výslovne definovaný, je uvedený len príkladom. Je však možné a to aj z ustálenej judikatúry vyvodiť, že ide o taký úradný postup, ktorý má vadu, ktorý nie je v súlade s príslušnou právnou úpravou. Jedná sa o postup, pri ktorom dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi prekonanie orgánu verejnej moci alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľa tejto činnosti, teda o postup nezákonný. Skutočnosť, že ide o nesprávny úradný postup taktiež určuje fakt, že musí ísť o postup priamo súvisiaci s výkonom právomocí orgánu verejnej moci. Nesprávnym úradným postupom nie sú len prípady, v ktorých orgán verejnej moci priamo koná (pri rozhodovacej činnosti), ale aj pri porušení povinnosť urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, prípadne ak ide o nečinnosť pri výkone verejnej moci.

18. Podľa dôvodovej správy k novele zák. č. 412/2012 Z.z. návrh vychádza z platnej úpravy, nakoľko existuje možnosť domáhať sa ochrany svojich práv využitím ústavnej sťažnosti v súlade s ust. § 127 ods. 1 Ústavy SR. Otázkou, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, je kompetentný preskúmať ústavný súd, ktorý ju v súlade so svojou ustálenou judikatúrou preskúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Súdne konanie nie je kompetentný preskúmať súd v konaní o náhrade škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z., ale len Ústavný súd SR na podklade ústavnej sťažnosti (resp. predseda súdu na podklade sťažnosti na prieťahy). Opačný výklad by znamenal, že by existovalo niekoľko orgánov, ktoré by boli oprávnené v tom istom čase preskúmať postup toho istého súdu z hľadiska vzniku zbytočných prieťahov. Pokiaľ by súd konajúci o náhrade škody mohol hodnotiť postup iného súdu z hľadiska existencie zbytočných prieťahov, znamenalo by to absurdný záver, keďže všeobecné súdy by preskúmavali postup iných všeobecných súdov, pričom uvedené by mohlo smerovať aj k porušeniu inštančného princípu v súdnictve. Vecne príslušné pre rozhodovanie sporov o náhradu škody sú v prvej inštancii zásadne okresné súdy, avšak súdy, ktoré môžu porušiť právo fyzických a právnických osôb na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, môžu byť aj súdy vyššieho stupňa (krajské súdy, Najvyšší súd SR). V prípade, ak by sa zbytočných prieťahov dopustil napr. Najvyšší súd SR, poškodený subjekt by sa mal obrátiť v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. na okresný súd, aby konštatoval, že jeho nadriadený orgán sa dopustil zbytočných prieťahov. Postup súdu vyššej inštancie by bol v takomto prípade preskúmvaný súdom nižšej inštancie, čo je zjavne absurdné a uvedené len potvrdzuje, že konštatovať existenciu prieťahov v súdnom konaní je oprávnený Ústavný súd SR.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené návrh zákona výslovne dopĺňa, že všeobecný súd môže pristúpiť k priznávaniu náhrady škody v konaní podľa zák. č. 514/2003 Z. z. až v prípade, ak o existencii prieťahov bolo rozhodnuté týmto oprávneným orgánom.

20. Ako na to poukazuje citovaná dôvodová správa k novele k zák. č. 412/2012 z logiky veci vyplýva, že konštatovať prieťahy v súdnom konaní môžu len vymenované touto právomocou nadané kompetentné inštitúcie, pričom tak nemôže urobiť súd v civilnom súdnom konaní o nárokoch uplatnených v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. Tieto závery pritom musia logicky platiť bez ohľadu na to, či to bolo v rozhodnom období zakotvené priamo a výslovne v zákone. Takýto záver preto bolo nevyhnutné vyvodiť i pred novelou § 9 ods. 2 cit. zák. výkladom cit. § 9 ods. 1 cit. zák. v znení účinnom do 31.12.2012. Žalobca v dôsledku toho neunesol svoje dôkazné bremeno preukázať ním tvrdený nesprávny úradný postup súdu spočívajúci v prieťahoch v konaní (resp. v nevydaní rozhodnutia v zákonom stanovenej lehote).

21. Pre úplnosť odvolací súd dopĺňa a v tejto súvislosti zdôrazňuje, že podstatným dôvodom, pre nepriznanie nároku žalobcu na nemajetkovú ujmu bolo to, že v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2013, žalobca nepreukázal výsledok vybavenia sťažnosti na prieťahy, výsledok žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prieťahy, ďalej nepreukázal právoplatné rozhodnutie vydané v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sa sudca dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prieťahy v súdnom konaní, nepreukázal právoplatné rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, alebo právoplatné rozhodnutie Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd SR konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Podľa tohto ustanovenia sa totiž z týchto skutočností pri posúdení nesprávneho úradného postupu súdu musí vychádzať. Ak táto podmienka nie je splnená, nie je preukázané, že došlo k nesprávnemu úradnému postupu v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu

spôsobenú pri výkone verejnej moci, a o zmene niektorých zákonov. Tu je treba uviesť, že aplikácia tohto ustanovenia aj na tvrdený nesprávny úradný postup pred je namieste, a nejde o pravú retroaktivitu.

22. K definujúcim znakom právneho štátu patrí zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty. Avšak nie každá retroaktivita je nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. V teórii a praxi sa rozlišuje tzv. pravá a nepravá spätná účinnosť právnych predpisov. Význam tohto rozlišovania je založený na skutočnosti, že pokiaľ sa pravá retroaktivita v zásade odmieta ako nezlučiteľná s obsahom princípu, na ktorom je budovaný právny štát, nepravá retroaktivita sa akceptuje ako prípustný nástroj na dosiahnutie ustanovených a dostatočne významných cieľov verejnej moci. Pri nepravé retroaktivity zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúca prinesie určité zmeny aj tých práv alebo povinností, ktoré predpisom zároveň s účinnosťou do budúca prinesie určité zmeny aj tých práv alebo povinností, ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy, a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu, zavádza do budúca nový režim a mechanizmus uplatnenia týchto práv, alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti, ale akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy (viď. uznesenie NS SR z sp. zn. 4Cdo/98/2010).

23. Odvolací súd zdôrazňuje, že v danom prípade nová právna neneguje účinky nesprávneho úradného postupu, len na druhej strane umožňuje posúdiť presnejšie podmienky, z akých je treba vychádzať pri skúmaní tejto právnej skutočnosti. Súd prvej inštancie teda nesprávne vychádzal z naplnenia podmienok zo strany žalobcu v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom preukázanie nesprávneho úradného postupu je jednou z podmienok zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci. Ak táto podmienka nie je splnená, potom nie je dôležité skúmať ďalšie podmienky, ktoré je treba naplniť pri uvedenej zodpovednosti. Ako už odvolací súd poukázal, preukázanie ostatných podmienok zodpovednosti za nemajetkovú ujmu pri výkone verejnej moci a jej skúmanie súdom prvej inštancie nebolo pre rozhodnutie súdu prvej inštancie nevyhnutné vzhľadom na to, že nebola preukázaná prvá podmienka zodpovednosti, a to nesprávny úradný postup.

24. Takýto výklad vyplýva aj z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 07.05.2013, sp. zn. IV. ÚS 471/2012, v zmysle ktorého v nadväznosti na vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa otvára priestor na to, aby sťažovateľka podala v súlade s ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmenení ktorých zákonov v znení neskorších predpisov žalobu o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, o ktorej sú oprávnené a aj povinné rozhodnúť vecne a miestne príslušné všeobecné súdy. Ústavný súd tu vyslovil názor, že až po konštatovaní porušenia základných práv čl. 48 ods. 2 ústavy sa otvára možnosť podať predmetnú žalobu. Navyše, ako aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, nie každý priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR (II. US 57/01, I. US 46/01). Opačný výklad by znamenal, že by existovalo niekoľko orgánov, ktoré by boli oprávnené v tom istom čase preskúmavať postup toho istého súdu z hľadiska vzniku zbytočných priesťahov.

25. Ako odvolací súd už vyššie konštatoval, základné podmienky pre priznanie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci musia byť splnené kumulatívne. Keďže potom podmienka existencie nesprávneho úradného postupu súdu v trestnom konaní, s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu splnená nebola, nemohol vzniknúť žalobou uplatnený nárok žalobcu na nemajetkovú ujmu, ani nadväzne nemôžu byť splnené podmienky príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom (priesťahy) a nemajetkovej ujmy.

26. Námitka žalobcu, že súd prvej inštancie neodôvodnil, prečo pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy nevzal do úvahy ďalšie skutočnosti v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním, je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodná. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy nezaoberal ďalšími následkami v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím v trestnom konaní, z ktorých žalobcovi mala vzniknúť navrhovaná nemajetková ujma. Žalobca namietal, že predmetné nezákonné trestné stíhanie zasiahlo najmä do jeho pracovného života, ktoré vyústili do nutnosti opustiť 20 ročnú aktívnu službu príslušníka Policajného zboru, ďalej poukazoval na stratu možnosti získania výsluhového dôchodku, stratu okruhu kamarátov z poľovníckeho združenia

a pod., pričom súd prvej inštancie tieto aspekty v odôvodnení napadnutého rozsudku aj uviedol, ale bližšie sa s nimi pri vyčíslení výšky nemajetkovej ujmy nezaoberal.

27. Nakoľko súd prvej inštancie neodôvodnil dostatočne presvedčivo, akým spôsobom dospel k určenej výške nemajetkovej ujmy, najmä to, prečo pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy nevzal do úvahy ďalšie žalobcom namietané skutočnosti v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním, napadnutý rozsudok je týmto nepreskúmateľným.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP napadnutý rozsudok zrušil v časti výrokov, ktorými súd prvej inštancie určil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3.000,- € a vo zvyšnej časti nárok na nemajetkovú ujmu zamietol, spolu s výrokom o náhrade trov konania, ktorým vec súčasne vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd v časti výrokov, ktorými súd prvej inštancie určil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody v sume 701,72 € a vo zvyšnej časti nárok na náhradu škody zamietol, napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

29. V ďalšom konaní bude súd prvej inštancie postupovať v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP). Podľa § 217 CSP je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Primárne súd prvej inštancie potrebuje pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vziať do úvahy aj ďalšie aspekty okrem prietahov, na ktoré počas konania poukazoval žalobca, nakoľko tie neboli riadne súdom prvej inštancie preskúmané a vyhodnotené. Následne riadne vyhodnotí vykonané dokazovanie, ustáli skutkový a právny stav, opätovne rozhodne v merite veci a svoje rozhodnutie riadne odôvodní v súlade s § 220 ods. 2 CSP.

30. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).